

L'Orquestra Simfònica Sant Cugat porta la música de cinema al Teatre-Auditori

La música ha posat el punt final en aquest dia festiu en què el llibre ha estat protagonista. L'Orquestra Simfònica Sant Cugat, que s'ha caracteritzat des dels seus inicis, ara fa quinze anys, per combinar el repertori clàssic de les grans orquestres simfòniques amb propostes novadores i sovint poc habituals a les sales de concerts, ha ofert avui una gran varietat de bandes sonores. I ho ha fet de manera cronològica, des de les més clàssiques, dels anys 50, fins a les actuals.

A finals del segle XIX i principis del segle XX, fragments d'òpera i sarsuela representaven les vivències i les emocions de l'època i eren àmpliament conegudes per una part important de la població. Avui, són les melodies de pel·lícules –i les sintonies dels anuncis– les que són taral·lejades més sovint pels ciutadans. La música de cinema té una difusió amplíssima entre la població. N'hi ha de molta qualitat, i són unes quantes les partitures escrites per al cinema que ja formen part indiscutiblement del patrimoni musical universal.

Són sobretot autors nord-americans els qui signen les bandes sonores més populars. És el cas de James Horner (*Titanic*) i John Williams (*La llista de Schindler*, *The Raiders March*, del film "A la recerca de l'arca perduda"), com també Aaron Copland (*Rodeo* *Hoe Down*). Totes aquestes obres les ha interpretat aquesta nit l'Orquestra, sota la batuta del seu director titular, Josep Ferré. També hi ha tingut cabuda el musical (les danses simfòniques de *West Side Story*, de Leonard Bernstein (1918-1990)) i tres peces "antigues". La primera, *Perpetuum mobile* op. 257, de

L'Orquestra Simfònica Sant Cugat, dirigida per Josep Ferré, a la primera part del concert d'aquesta nit.

Johann Strauss (jr), que sentim sovint a la presentació de determinades pel·lícules a les sales de cinema; la segona, la música de la pel·lícula *Enric V*, basada en l'obra de Shakespeare (dirigida per Laurence Olivier –també n'és actor–), amb partitura del britànic William Walton (1944); i la tercera, *Mon oncle*, que Franck Barcellini (1920-) va compondre per a la pel·lícula de Jacques Tati el 1958.

Assaig del Concert Familiar a l'Aula Magna de l'Escola Municipal de Música Victòria dels Àngels el passat 16 d'abril.

El concert d'avui ja és una tradició dins dels actes de Sant Jordi a Sant Cugat: se celebra des del 1994. Forma part de la programació del Teatre-Auditori i compta amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Cugat.

Sant Jordi en família

El mateix concert es repetirà demà diumenge dia 24 al matí, adreçat a un públic més familiar. En aquest segon concert s'estrenaran algunes versions del repertori tradicional català, arranjades per Agustí Cohí Grau (*En Pere Galleri*, *La Gata i el Belitre*, *El Poll i la Puça*, *Margarideta* i *Joan del Riu*). Hi participaran la Coral de l'Escola de Música Victòria dels Àngels, la Coral de l'Escola Fusió i la de les escoles Viaró i CEIP Pins del Vallès. També s'oferirà, com ja és habitual, l'estrena d'una obra contemporània: "Despertaferro", de Xavier Pagès.

L'alcalde Lluís Recoder, la regidora de cultura, Àngels Solé, i la presidenta de l'Orquestra, Flora Puntos, a l'entrada del concert.

Música i cinema, dos llenguatges afins

Amb l'aparició del cinema, la música troba un nou aliat. La força emocional i la dimensió temporal en què es basen la música i el cinema crea una clara afinitat entre tots dos llenguatges.

La música de pel·lícules ha entrat per la porta gran en el repertori de la música simfònica. Aquesta música que insinua, ambienta, puntua, separa, avança els sentiments dels personatges, inclou frases melòdiques fàcilment memoritzables, amb crescendos per als moments de tensió de l'escena, té avui una enorme difusió. És infinitament més escoltada que les peces dels grans compositors com Mozart o Beethoven van ser-ho a la seva època. Avui, les pel·lícules no es plantegen sense una banda

musical que accentua o ambienta les seqüències.

Els primers anys del cinema, quan era cinema mut, un pianista feia la música en directe, mentre es projectava la pel·lícula. Després, amb l'aparició del cinema sonor, el 1927, i fins als anys 50, la música bàsicament acompanya. I a partir de la dècada dels 50 no només subratlla l'acció sinó que també informa de la psicologia dels personatges. És, doncs, a partir dels anys 50 que la banda sonora pren més força, amb pel·lícules com "El tercer home" (1949), amb la coneguda música per a cítara d'Anton Karas, i "Solo ante el peligro" (1952), amb partitura de Dimitri Tiomkin. Són dos films que es reconeixen en bona part per la música. Les darreres

dècades del segle XX i els primers anys del XXI, la música de pel·lícules experimenta un gran auge. L'èxit de moltes grans produccions (Parc Juràssic, *Titanic*, *Harry Potter*...) ha anat de bracet a l'èxit de la seva banda sonora.

Els músics

Els músics que han interpretat el concert d'avui són:

Voli: Anna Calvo Turull, Itziar Aguirre Rodríguez, Marta Escobz i Balaguer, Jean Claude Berçot, Alejandro Violant i Holz, Geert Hendrik Krosenbrink, Beatriz Lizarte Martín, Yayoi Kagoshima, Meritxell Nicolau Teixidó, Ofelia Roca Bonnin, Lutz Mittermüller, Joan Bosch Daniel, Oriol Buisan Valleso, Judith Ortega Larriba, Alba Rodon Gomez, Antònia Escalas Bernat, Sergi Mauro Menchen, Tatiana Bilba Tataru, Eva Panyella Callaò, Sonia Jofresa.

Viola: Pere Esplugas Mata, Elisabeth Franch Moncunill, Albert Flores Freixanet, Nuria Rodriguez, Rebeca Jane Macauley, Marta Quintana Segalà.

Violoncel: David Franch Lligoña, Maria Eckart Pla, Sara Guri Casallachs, Nerea de Miguel Ramos, Jordi Garcia Navarro, Núria Puigbó.

Contrabaix: Artur Regada Matas, Pere Charles Pradas, Carles Rambla Tió.

Flauta: Mayte Santos Pérez, Paula Sirvent Raga, Nuria Taulé.

Oboè: Francesc Castillo Martínez, Pep Bonachera Fernández.

Clarinet: Josep Mira i Olcina, Toni Rocosa Girbau.

Fagot: Enric Santamaria Pérez, Alex Salgeiro Garcia.

Saxo: Alba Cucurella Borràs.

Trompa: Ignacio Zamora Rodríguez, Sebastià Rio Serracarbasa, Juan Miguel Marzá, Marina Romo Vivancos.

Trompeta: Matthew Simon, Julián Sánchez.

Trombó: Enric Mestre Gras, Oriol Ferré i Puntos, John Dubuclat.

Tuba: Juan Rodriguez Poveda.

Percussió: Mario Markovich, Quim Solé Escobar, Xavi Navarro, Ignasi Corella.

Piano: Jordi Arquimbau.

Director: Josep Ferré.

Administració: Núria Serraïma i Isabel Sorando.

Regidor: Joan Berlanga. ■

Música de cinema a la sala de concerts

L'assistència a l'auditori per passar una estona agradable dedicada a l'escolta de música té, per estrany que sembli, motivacions diverses. Hi ha aspectes netament auditius, aspectes socials, aspectes intel·lectuals i qui sap quants altres. En el passat recent, quan es posà en marxa l'espectacle del concert obert a tots els públics, anar a escoltar una orquestra que fes música sense veu era un repte inhabitual

El concert simfònic tenia un cert aire religiós, aprofitat per les autoritats per suplir les programacions ordinàries de ràdio i televisió quan hi havia un gran dol.

Un acte culturalment exquisit

Més endavant, ja esdevingut ordinari, el concert simfònic va adoptar un aire d'acte culturalment exquisit per oposició a l'habitual frivolitat i superficialitat de l'òpera i els altres gèneres lírics.

Esser aficionat a l'òpera o la sarsuela casava malament amb interessar-se per Brahms o Shostakóvitx. Era l'enfrontament

entre dues maneres de comprendre la satisfacció auditiva.

Han passat els anys, ha

aparegut amb força la

tecnologia de reproducció sonora i han caigut molts esquemes i el que semblava inapel·lable fa unes dècades, ara és totalment admissible. El concert és un espai de temps en el curs del qual el públic participa de l'oferta d'una institució instrumental que ofereix repertoris diversos, tots amb el mateix nivell de rigor, interès i satisfacció. Ara interessa l'audiència en viu perquè la tecnologia ha embotit els sentits acostumant les orelles a sonoritats escapçades i metàl·liques i el so fabricat per un instrument tan complex com l'orquestra i percebent a l'instant evoca universos de sonoritats corpedores. Ara no hi ha tantes barreres entre uns repertoris

i altres. L'òpera ha convertit la suposada frivolitat en un missatge tan interessant com el de la millor proposta concertística. Escoltem Rossini, Wagner, Brahms o Stravinsky amb el mateix respecte. Una altra cosa és que l'escoltem amb el mateix interès perquè cada autor sap com acostar-se al seu públic i no tots ho posen fàcil.

Què ha fet que un repertori funcional com la banda sonora hagi saltat de la sala de cinema a la sala de concerts? Hi ha diversos motius, alguns dels quals ja han estat apuntats. Però també la reconciliació del món concertístic amb unes músiques que, en el seu context natural, és a dir, servint el discurs de la imatge en moviment, tenen un paper tan secundari com que a vegades no s'hi para atenció.

En això funciona aquell principi que defensava Kirkegaard en el seu tractat sobre el record en música. Haver escoltat un episodi musical en un altre context i redescobrir-lo en un context nou produeix satisfaccions estètiques. Ja passava en el segle XIX amb la fantasia, forma musical consistent a redibuixar un tema musical amb una orquestració nova, amb aspectes nous o amb variacions constants.

Però segueix essent un tema curiós de debat el perquè, de cop, ha saltat amb tanta intensitat a la palestra. Podria semblar que és un recurs fàcil perquè sempre obté bons resultats entre el públic, però per a l'orquestra que ho ha de fer possible, interpretar les partitures cinematogràfiques no és gens fàcil. Aquest acte atorga a l'episodi sonor filmic una categoria nova, perquè el desvincula del film i li proporciona una personalitat sonora que no tenia, iniciant una vida pròpia que fa que el poguem trobar en les botigues de discos en un apartat diferenciada i, darrerament, molt nombrós.

El concert d'avui

El repertori del concert d'avui està format per títols indiscutibles com *Mon oncle* de Jacques Tati (1958), amb partitura de Franck Barcellini, caracteritzada per un joc melòdic de caràcter simpàtic que va decorar una bona part de la vida de la gent d'una certa edat, *Enric V*, pel·lícula dirigida per Laurence Olivier el 1944, amb música del britànic William Walton (1902-1983) i *West side story*, de Jerome Robbins i Robert Wise (1961), i partitura de Leonard Bernstein, el director d'orquestra que va compondre una de les partitures més emblemàtiques del teatre musical; en el mateix context es mou la partitura *Rodeo* d'Aaron Copland (1942), també un ballet d'ecos nord-americans i presència freqüent a les sales de concert. Les darreres obres del concert s'acosten a la sensibilitat dels nostres dies; *Titanic* de James Cameron (1997) va comptar amb alguns episodis lírics destacables i *La llista de Schindler* de Steven Spielberg va aconseguir també alguns èxits amb les seves parts musicals, de la mà de John Williams, el mateix autor de *The Raiders March* o *Star Wars*.

Xosé Aviñoa

Catedràtic de la Universitat de Barcelona

pel fet de passar una estona escoltant episodis sonors que en el context operístic eren sempre secundaris i ocasionals. Ho exigia, però, l'imperatiu moral de l'església, l'entitat que organitzava indirectament el calendari de l'oci i de la sociabilitat en la vida ciutadana. La quaresma, moment en què s'oferien aquesta mena de concerts, no era apta per a les suposades disbauxes provocades pel gènere operístic, massa profa, massa centrat en l'amor infidel, en els problemes afectius dels herois o les persones de la vida quotidiana. Així naixia a poc a poc el malentès vigent durant molts anys que

Ignacio Zamora

Trompa solista de l'Orquestra "La Simfònica Sant Cugat està en condicions d'enfrontar-se a qualsevol tipus de repertori"

Ignacio Zamora va començar a tocar la trompa als catorze anys. La seva primera orquestra va ser la de Valladolid, la seva ciutat natal. Toca a l'Orquestra Simfònica Sant Cugat des dels seus inicis i a la del Liceu des del 1988. És membre de la comissió artística de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat.

-La trompa és el més antic dels instruments de metall. Quina creu que és la seva principal dificultat?

-Té un registre molt ampli, de tres octaves i mitja; als instruments de metall, el so s'obté per la pressió de l'aire al broquet i, és clar, amb un registre tan ampli hi ha molts diferències de pressió. Per això els trompistes s'especialitzen en aguts i greus.

-Quantes trompes acostuma a haver-hi en una orquestra?

-Dos, quatre o fins i tot vuit. En algunes obres dels grans compositors romàntics -Richard Wagner, Richard Strauss, Mahler o Bruckner- es fa servir una orquestra simfònica molt gran i hi trobem vuit trompes.

-Quan va començar a estudiar música?

-Als nou anys, al Conservatori de Valladolid. Vaig començar amb estudis de guitarra i piano, i als catorze em vaig inclinar definitivament per la trompa.

-Vostè és membre de la Simfònica Sant Cugat des dels seus inicis, ara fa quinze anys. Com ha vist l'evolució que ha experimentat l'Orquestra?

-Al principi era una jove orquestra d'estudiants i només un petit nombre de músics professors veníem com a reforç. Amb el pas del temps, a mesura que els músics anaven acabant els seus estudis i aconseguint un nivell més alt, l'Orquestra va anar sonant cada vegada millor, fins que en Josep Ferré va prendre la decisió de fer-la professional, la va reforçar amb músics d'alt nivell, i ha aconseguit una orquestra simfònica que avui està en condicions d'enfrontar-se a qualsevol tipus de repertori amb uns resultats excel·lents.

-A més de l'Orquestra de Sant Cugat i la del Liceu, vostè toca en alguna altra formació?

-Sí, també toco en el quintet de vent Èmfasi i en el quartet de trompes del Gran Teatre del Liceu Cornisium.

-Quina partitura li falta tocar encara a l'Orquestra?

-M'agradaria que ens atrevíssim amb una obra de Richard Strauss -no el dels valsos; aquest és una mica posterior. Una simfonia de Brahms i una de Mendelssohn, com la italiana o la de la Reforma, li aniria molt bé a l'Orquestra. **-En quines peces de música clàssica la trompa té més protagonisme?**

-Al romanticisme. El so de la trompa té un caràcter evocador i una mica malencònic, d'acord amb l'esperit romàntic de l'època; a més, a mitjan segle XIX la trompa va tenir uns avenços tècnics revolucionaris, la qual cosa va fer que es convertís en un dels instruments preferits en obres de mestres com Wagner, Mahler, Brahms, i Robert Schumann, que va arribar a dir que "la trompa és l'ànima de l'orquestra". ■

Propers concerts de l'Orquestra

• **24 d'abril, 11:30 h:** Concert familiar de l'Orquestra Simfònica Sant Cugat. *Sant Jordi en Família*. Estrena de l'obra "Despertaferro", de Xavier Pagès, i de cinc cançons popular catalanes arranjades per Agustí Cohí Grau, amb la participació de joves de diferents escoles de Sant Cugat.

• **1 de maig:** *Missa de la Coronació*, de W.A. Mozart. Orquestra Simfònica Sant Cugat. Teatre La Massa. Vilassar de Dalt.

• **27 de maig:** *Missa Nelson*, de Joseph Haydn, Orquestra Simfònica Sant Cugat. 25 aniversari de la Coral Espígol. Església de Santa Maria de Gràcia (Barcelona).

Programació del Teatre-Auditori

• **29 d'abril:** *Eterno? Això sí que no!*. Espectacle de dansa dirigit per Marta Carrasco.

• **6 de maig:** *Le nozze di Figaro*, de W.A. Mozart. Cor Amics de l'Òpera de Sabadell i Orquestra Simfònica del Vallès.

• **20 de maig:** *Juli Cèsar*, de W. Shakespeare. Direcció: Àlex Rigola.

• **22 de maig:** *La Ventafocs (potser sí, potser no)*, de Josep M. Benet i Jornet. Teatre Nu. Espectacle de titelles.

• **27 de maig:** Concert de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya. *La vella dorment* i *Simfonia núm.5* de Txaikovski.

• **3 de juny:** *El mètode Grönholm (teatre)*, de Jordi Galceran. Direcció: Sergi Belbel.

SOCIS PROTECTORS:

Amat Finques
AUX VYD
Carnisseries Tubau
Carré Mobles
Ferreteria El Pont

Gaes Centres Auditius
Gràfiques Celler
Milar Tobella
Campmany Dona Home
Ofinova

Cebado de Carmen Martínez
Sprint Idiomes
Squash Club Sant Cugat
TMA Sánchez
Trade Center Sant Cugat

Número 9.
Dipòsit legal: B-50580-2003.

Edita: Fundació Privada Música Simfònica i de Cambra.
Presidenta: Flora Puntos i Cabero
Carrer dels Marges, 25, local.
08190 SANT CUGAT DEL VALLÈS.

Tel. 935893194/935893193•Fax. 93 589 32 54
music@simfonica.net
www.simfonica.net
Direcció: Daniel Romani.
Disseny: Isabel Núñez.

Fotografia: Mané Espinosa.
Il·lustració: Marta Balaguer.
Impressió: Gestetner.